

Exploring the Role of Artificial Intelligence in Enhancing the Efficiency and Effectiveness of Organizational Knowledge Management Systems

Parivash Mohammadi Gheshlagh^{1✉}, Arsalan Rahmannedjad²

1-Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran.

2-Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Article Info

Article type:

Research Paper

Keywords:

Artificial Intelligence,
Knowledge
Management Systems,
Organizational
Knowledge
Management,
Efficiency
Improvement,
Effectiveness
Enhancement,
Knowledge Creation.

Received:

12 Oct. 2025

Received in revised form:

9 Nov. 2025

Accepted:

15 Dec. 2025

pp.27-37.

Abstract

This study aimed to examine and identify the role of artificial intelligence (AI) in enhancing the performance of organizational knowledge management systems. A systematic qualitative review was conducted. Data were collected through an extensive search of reputable academic databases, including ScienceDirect, IEEE Xplore, Springer, and Google Scholar. To improve the accuracy and comprehensiveness of the literature retrieval process, the Boolean operators AND, OR, and NOT were used. These operators enabled the logical combination of keywords, the exclusion of irrelevant results, and the expansion of the search through synonyms, thereby ensuring a reliable and credible set of studies for final analysis. The study population comprised all published studies in Persian and English from 2015 to 2025 for international sources and from 1395 to 1403 for Persian sources. Sampling was purposive and conducted based on clearly defined inclusion and exclusion criteria, ultimately selecting 11 scientifically rigorous articles for analysis. Data were analyzed using qualitative content analysis, and the PRISMA framework was employed to ensure the validity and reliability of the review. The results revealed that AI plays multifaceted and effective roles in improving knowledge management systems. At the organizational level, four key themes were identified: enhancing knowledge creation and acquisition processes, optimizing knowledge storage and organization, facilitating and personalizing knowledge sharing, and increasing the effectiveness of knowledge utilization. The findings indicate that AI, by intelligent automation of knowledge processes, not only improves decision-making and information organization at the organizational level but also enhances data management, personalized learning, and intelligent recommendations at the individual level, thereby simultaneously strengthening both organizational and individual capabilities.

Citation: Mohammadi Gheshlagh, P., & Rahmannedjad, A. (2026). Exploring the role of artificial intelligence in enhancing the efficiency and effectiveness of organizational knowledge management systems. *Journal of Intelligent Learning in Educational Systems*, 1(1), 27-37.

Publisher: Vali-e-Asr University of Rafsanjan

<https://doi.org/10.22072/iles.2026.733868>

The Author(s) ©

Extended Abstract

Introduction

In the contemporary knowledge-driven era, organizational knowledge is regarded as one of the most valuable assets, playing a crucial role in decision-making, strategic planning, and maintaining competitive advantage. The effective management of knowledge has therefore become a central concern for organizations seeking to optimize performance and innovation. With the exponential growth of organizational data and the increasing complexity of business environments, traditional knowledge management systems face significant challenges in collecting, organizing, storing, sharing, and utilizing knowledge. These limitations often hinder the systems' ability to provide timely, accurate, and personalized knowledge to users.

Artificial Intelligence, as a transformative technology, offers unique capabilities to enhance KMS performance. AI applications, including machine learning, natural language processing, predictive analytics, and pattern recognition, can automate and optimize knowledge processes, uncover hidden insights, and provide intelligent recommendations. The primary objective of this study is to identify and analyze the role of AI in enhancing organizational knowledge management systems. Specifically, the research seeks to answer the questions: How can AI improve knowledge creation, storage, sharing, and utilization? What are the key mechanisms through which AI impacts KMS performance? By addressing these questions, this study aims to provide a comprehensive framework for understanding AI applications in knowledge management, including opportunities, challenges, and practical implications.

Method

This research adopted a systematic review approach, with qualitative data collected through a structured analysis of the existing literature. Data were retrieved from prominent academic databases, including ScienceDirect, IEEE Xplore, Springer, and Google Scholar.

The study population included all studies published in English and Persian between 2015 and 2025 for international sources and between 2016 and 2024 for Persian sources.

Purposeful sampling was employed to select studies that directly addressed the application of AI in knowledge management. Selection was based on predefined inclusion and exclusion criteria to ensure relevance, quality, and scientific rigor. Inclusion criteria encompassed studies that explicitly examined AI-enabled improvements in KMS, publication within the specified timeframe, language (English or Persian), and type of document (peer-reviewed journal articles, review papers, book chapters, conference proceedings, and theses). Exclusion criteria included studies with low methodological quality, off-topic content, duplicate publications, or languages other than English or Persian. After rigorous screening, 11 high-quality articles were selected for detailed analysis.

Data were analyzed using qualitative content analysis, and the PRISMA framework was employed to ensure transparency, reliability, and validity. Extracted data were categorized based on the key dimensions of knowledge management, including knowledge creation, storage and organization, sharing, and utilization, facilitating systematic evaluation of AI's contributions at each stage of the knowledge lifecycle.

Findings

The findings revealed that AI plays multifaceted and substantial roles in enhancing organizational KMS. At the organizational level, four main themes emerged: **Enhancing Knowledge Creation and Acquisition:** AI enables organizations to extract patterns, detect trends, and identify emerging opportunities from large volumes of structured and unstructured data, surpassing human analytical capabilities. This functionality supports innovation, predictive insight, and the generation of new knowledge. For instance, AI can analyze market reports and customer interactions to forecast future

needs, thereby driving knowledge creation in product or service development. **Optimizing Knowledge Storage and Organization:** AI technologies, such as natural language processing and machine learning, automate knowledge categorization, indexing, and semantic organization. Intelligent tagging, entity recognition, and semantic mapping facilitate accurate and rapid retrieval, preventing unstructured information accumulation and ensuring knowledge is systematically stored and easily accessible.

Facilitating and Personalizing Knowledge Sharing: AI enhances knowledge dissemination within organizations by recommending relevant content to individuals based on preferences and professional needs. Intelligent chatbots and virtual assistants act as intermediaries, facilitating rapid access to information and interaction with experts. This promotes collaboration, reduces information silos, and supports a culture of knowledge exchange. **Increasing Knowledge Utilization Effectiveness:** AI contributes to operational knowledge application through predictive analytics, scenario simulation, and optimized recommendations, enhancing data-driven decision-making. Moreover, automating routine knowledge-based processes improves operational efficiency, reduces human error, and enables more effective deployment of organizational expertise. Overall, AI supports both organizational and individual knowledge management, improving decision-making, facilitating personalized learning, and enabling intelligent recommendations.

Discussion and Conclusion

The results demonstrate that AI functions as a **catalyst across all stages of the knowledge lifecycle**, strengthening the capacity of organizations to generate, store, share, and utilize knowledge effectively. Alignment with prior literature indicates that AI can extend beyond human capabilities in analyzing vast datasets, generating actionable insights, and facilitating knowledge-based innovation. These capabilities directly impact organizational performance and strategic agility.

By intelligently automating knowledge processes, AI not only enhances organizational decision-making and data organization but also empowers individuals through personalized knowledge management, targeted recommendations, and adaptive learning. Consequently, AI maximizes the utilization of intellectual assets, supporting organizational competitiveness and sustainability.

Despite the valuable insights, this study has limitations, including a focus on qualitative analysis and a predefined temporal scope. Future research could incorporate empirical, quantitative, or mixed-methods studies to examine AI's impact in real-world organizational contexts. Further investigation into emerging AI technologies, implementation challenges (e.g., data security, privacy, and high implementation costs), and practical strategies for effective KMS integration is recommended.

In conclusion, this systematic review provides a comprehensive framework for understanding the multifaceted role of AI in organizational knowledge management. It underscores the strategic importance of AI in improving knowledge creation, storage, sharing, and utilization, offering critical insights for researchers, practitioners, and policymakers seeking to leverage AI for enhanced knowledge-based performance. The study highlights the transformative potential of AI to optimize both organizational and individual knowledge processes, supporting informed decision-making, innovation, and sustainable competitive advantage.

Funding

This article is not sponsored

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

کاوش نقش هوش مصنوعی در بهبود کارایی و اثربخشی سیستم های مدیریت دانش در سازمان ها

پریوش محمدی قشلاق^{۱✉}، ارسلان رحمان نژاد^۲

۱- استادیار گروه علوم تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲- استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

اطلاعات مقاله چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۷/۲۰

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۸/۱۸

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۹/۲۴

صص:

۳۷-۲۷

کلید واژه ها:

هوش مصنوعی، سیستم های مدیریت دانش، مدیریت دانش سازمانی، ارتقای کارایی، بهبود اثربخشی، خلق دانش.

این پژوهش با هدف بررسی و شناسایی نقش هوش مصنوعی در ارتقای عملکرد سیستم های مدیریت دانش سازمانی انجام شد. در این پژوهش، یک مرور نظام مند با بهره گیری از رویکرد کیفی انجام شد. داده های پژوهش از طریق جستجوی گسترده در پایگاه های علمی معتبر گردآوری شدند. به منظور افزایش دقت و جامعیت فرایند بازیابی منابع، از عملگرهای بولی AND، OR و NOT استفاده شد. این عملگرها، امکان ترکیب منطقی کلیدواژه ها، محدودسازی نتایج ناخواسته و گسترش جستجو را از طریق مترادف ها فراهم ساختند و بدین ترتیب، مجموعه ای معتبر و قابل اتکا از مطالعات مرتبط برای تحلیل نهایی انتخاب شد. جامعه آماری پژوهش، شامل تمامی مطالعات منتشرشده به زبان های فارسی و انگلیسی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۵ برای منابع لاتین و از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۳ برای منابع فارسی بود. نمونه گیری به صورت هدفمند و بر اساس معیارهای ورود و خروج مشخص، انجام شد و در نهایت ۱۱ مقاله با کیفیت علمی مناسب برای تحلیل انتخاب شدند. داده ها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، بررسی شدند و چهارچوب PRISMA به منظور تضمین اعتبار و پایایی پژوهش به کار گرفته شد. نتایج تحلیل، نشان داد که هوش مصنوعی، نقش های چندوجهی و مؤثری در بهبود سیستم های مدیریت دانش دارد. در سطح سازمانی، چهار مضمون کلیدی شناسایی شد: ارتقای فرایندهای خلق و اکتساب دانش، بهینه سازی ذخیره سازی و سازماندهی دانش، تسهیل و شخصی سازی تسهیم دانش و افزایش اثربخشی به کارگیری دانش. یافته ها نشان می دهند که هوش مصنوعی با هوشمندسازی فرایندهای دانشی، علاوه بر بهبود تصمیم گیری و سازماندهی اطلاعات در سطح سازمان، موجب مدیریت بهتر داده ها، یادگیری شخصی سازی شده و ارائه توصیه های هوشمند در سطح فردی نیز می شود و به این ترتیب قابلیت های سازمانی و فردی را به طور هم زمان تقویت می کند.

استناد: محمدی قشلاق، پریوش و رحمان نژاد، ارسلان. (۱۴۰۵). بررسی نقش هوش مصنوعی در ارتقای کارایی و اثربخشی سیستم های مدیریت دانش سازمانی. دوفصلنامه یادگیری هوشمند در نظام های آموزشی، ۱(۱)، ۳۷-۲۷.

ناشر: دانشگاه ولی عصر رفسنجان.

<https://doi.org/10.22072/iles.2026.733868>

© نویسنده گان

مقدمه

در عصر حاضر، دانش به‌عنوان یکی از ارزشمندترین دارایی‌های سازمان‌ها و جوامع شناخته می‌شود. سیستم‌های مدیریت دانش (KMS^۱) با هدف جمع‌آوری، سازماندهی، ذخیره‌سازی و توزیع دانش در سازمان‌ها توسعه یافته‌اند. با این حال، افزایش چشمگیر حجم داده‌های سازمانی و پیچیدگی فزاینده محیط‌های کسب و کار، محدودیت‌های جدی را بر سیستم‌های سنتی مدیریت دانش تحمیل کرده‌است. این سیستم‌ها در پردازش حجم عظیمی از داده‌های ساختاریافته و غیرساختاریافته با مشکلاتی هم‌چون استخراج و پالایش دانش ارزشمند از داده‌های خام مواجه‌اند (المفرح و ارشد^۲، ۲۰۲۳). علاوه بر این، زمان پاسخگویی طولانی به درخواست‌های کاربران، عدم توانایی در ارائه پاسخ‌های شخصی‌سازی شده و فقدان قابلیت‌های تحلیلی پیشرفته، رضایت کاربران و اثربخشی سازمان‌ها را تحت تأثیر قرار داده‌است (ثابتی و همکاران، ۱۴۰۳). چنین محدودیت‌هایی، همراه با افزایش انتظارات کاربران برای دسترسی سریع و دقیق به دانش مورد نیاز، ضرورت بازنگری و ارتقای این سیستم‌ها را بیش‌ازپیش آشکار می‌سازد (حسن‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱).

در این زمینه، هوش مصنوعی به‌عنوان یک فناوری تحول‌آفرین، ظرفیت‌های منحصر به فردی برای غلبه بر محدودیت‌های سیستم‌های سنتی مدیریت دانش فراهم می‌آورد (چلیک^۳، ۲۰۲۲). با بهره‌گیری از تکنیک‌های پیشرفته یادگیری ماشین، پردازش زبان طبیعی و تحلیل داده‌های کلان، هوش مصنوعی می‌تواند، فرایندهای پیچیده استخراج، سازماندهی و به‌کارگیری دانش را به‌طور خودکار و هوشمند انجام دهد (ثابتی و همکاران، ۱۴۰۳). توانایی این فناوری در تحلیل داده‌های ناهمگون، شناسایی الگوهای پنهان و ارائه بینش‌های عمیق و کاربردی، آن را به ابزاری قدرتمند برای ارتقای کارایی و اثربخشی سیستم‌های مدیریت دانش تبدیل کرده‌است. هم‌چنین، قابلیت‌های پیش‌بینی و تصمیم‌گیری هوشمند هوش مصنوعی، امکان پاسخگویی سریع‌تر و دقیق‌تر به نیازهای دانشی سازمان‌ها را فراهم می‌کند (تولایی، ۱۴۰۲).

با وجود پتانسیل‌های بالای هوش مصنوعی، تحقیقات جامع و نظام‌مندی که نقش آن در بهبود سیستم‌های مدیریت دانش را به‌طور کامل بررسی کند، محدود است (القمندی و دیرمن^۴، ۲۰۲۱). مطالعات موجود اغلب پراکنده و بدون چهارچوب مشخص، انجام شده‌اند و به همین دلیل، درک جامعی از تأثیرات هوش مصنوعی بر سیستم‌های مدیریت دانش وجود ندارد (باشکوه و همکاران، ۱۴۰۲). این شکاف تحقیقاتی، ضرورت انجام یک مرور نظام‌مند برای جمع‌بندی یافته‌های موجود و شناسایی مسیرهای تحقیقاتی آینده را برجسته می‌سازد. علاوه بر این، با توجه به سرعت بالای پیشرفت فناوری‌های هوش مصنوعی، به‌روزرسانی مستمر دانش در این حوزه ضروری است؛ زیرا بسیاری از پژوهش‌های قدیمی‌تر، ممکن است با فناوری‌های جدید و پیشرفته‌تر سازگاری نداشته باشند (آلتای و دیشار^۵، ۲۰۲۴). از سوی دیگر، پیاده‌سازی هوش مصنوعی در سیستم‌های مدیریت دانش با چالش‌هایی همراه است که می‌تواند اجرای مؤثر آن را محدود کند. مسائلی مانند امنیت داده‌ها، حفظ حریم خصوصی، هزینه‌های بالای پیاده‌سازی و نیاز به نیروی انسانی متخصص از جمله موانعی هستند که سازمان‌ها با آن مواجه‌اند (ثابتی و همکاران، ۱۴۰۳؛ حسن‌زاده، ۱۴۰۱؛ آجیتا^۶، ۲۰۲۴). بررسی این چالش‌ها و ارائه راهکارهای عملی برای غلبه بر آن‌ها، اهمیت انجام پژوهش در این زمینه را دوچندان می‌سازد.

1. Knowledge Management Systems
2. Almufarreh & Arshad
3. Celik
4. Alghamdi & Al-Dirman
5. Altaie & Dishar
6. Ajitha

کاوش نقش هوش مصنوعی در بهبود کارایی و اثربخشی سیستم های مدیریت دانش در سازمان ها/کمه محمدی قشلاق و رحمان نژاد

بدنه پژوهش های موجود درباره نقش هوش مصنوعی در مدیریت دانش با مجموعه ای از خلأهای اساسی روبه رو است؛ از جمله این که تاکنون مرور نظام مندی که تمامی ابعاد این حوزه را به صورت یک پارچه ارزیابی کند، انجام نشده و پژوهش ها از نظر مفهومی و نظری پراکنده و فاقد چهارچوب مشترک اند. بخش قابل توجهی از مطالعات نیز بر فناوری های قدیمی تر تمرکز داشته و با نسل جدید ابزارهای هوش مصنوعی، هم چون مدل های زبانی بزرگ و یادگیری عمیق هم سو نیستند. علاوه بر این، شواهد تجربی درباره پیامدهای واقعی هوش مصنوعی بر خلق، ذخیره، اشتراک گذاری و به کارگیری دانش سازمانی به صورت تلفیقی ارائه نشده است. چالش های پیاده سازی نیز عمدتاً به طور منفرد، بررسی شده و تحلیل جامعی که موانع، پیامدها و راهکارهای اجرایی را هم زمان تبیین کند در دسترس نیست. در نهایت، ارتباط میان مدیریت دانش در سطح سازمانی و فردی در اغلب پژوهش ها نادیده گرفته شده و تحلیل تطبیقی روشنی در چهارچوب هوش مصنوعی ارائه نشده است. بر این اساس، این پژوهش به دنبال پاسخ به سؤالات کلیدی است که تاکنون به طور جامع مورد بررسی قرار نگرفته اند: هوش مصنوعی چگونه می تواند، فرایندهای مدیریت دانش سازمانی و شخصی را بهبود بخشد؟ پاسخ به این سؤالات می تواند سازمان ها و پژوهشگران را در بهره گیری مؤثرتر از ظرفیت های هوش مصنوعی یاری دهد و مسیر توسعه سیستم های مدیریت دانش هوشمند و کارآمد را هموار سازد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تحولات سریع فناوری های اطلاعات و ارتباطات، نقش دانش و مدیریت آن را در سازمان ها به عنوان عامل کلیدی در افزایش کارایی و مزیت رقابتی برجسته ساخته است. سیستم های مدیریت دانش (KMS) با هدف گردآوری، سازماندهی، ذخیره سازی و تسهیم دانش سازمانی ایجاد شده اند و نقش مهمی در ارتقای بهره وری و اثربخشی تصمیم گیری دارند (بالرام^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). با این حال، تحقیقات نشان می دهند که سیستم های سنتی مدیریت دانش با افزایش حجم داده ها و پیچیدگی محیط های کاری دچار محدودیت های عملیاتی شده اند؛ محدودیت هایی که شامل دشواری در استخراج دانش از داده های خام، زمان پاسخگویی طولانی و ناتوانی در ارائه پاسخ های شخصی سازی شده می باشد (چلیک، ۲۰۲۲). این محدودیت ها، باعث شده است تا پژوهشگران و مدیران سازمان ها به دنبال روش های نوین برای ارتقای عملکرد این سیستم ها باشند (آقاجانی، ۱۳۹۸).

در سال های اخیر، هوش مصنوعی به عنوان فناوری تحول آفرین وارد حوزه مدیریت دانش شده است. مطالعات متعددی نشان داده اند که بهره گیری از تکنیک های یادگیری ماشین، پردازش زبان طبیعی و تحلیل داده های کلان، توانسته است قابلیت های سیستم های مدیریت دانش را در استخراج، سازماندهی و به کارگیری دانش بهبود بخشد (چی و همکاران، ۲۰۱۸؛ هوسن^۲، ۲۰۲۴؛ مالک^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). به عنوان مثال، هوش مصنوعی امکان شناسایی الگوهای پنهان، ارائه پیش بینی های دقیق و ایجاد پاسخ های شخصی سازی شده را فراهم می کند و بدین ترتیب کارایی و اثربخشی سیستم های مدیریت دانش را افزایش می دهد (هاربلیک^۴ و همکاران، ۲۰۲۴).

هم چنین، پژوهش ها بر چالش های مرتبط با پیاده سازی هوش مصنوعی در سیستم های مدیریت دانش تأکید داشته اند؛ مسائلی مانند هزینه های بالا، نیاز به تخصص فنی، امنیت داده ها و حفظ حریم خصوصی از جمله محدودیت هایی هستند که بر موفقیت این فناوری اثرگذارند (کولینز و همکاران، ۲۰۲۱؛ هیسلپ و همکاران، ۲۰۲۰؛ سگدا^۵، ۲۰۲۴). بررسی این موانع و ارائه راهکارهای عملی برای غلبه بر آن ها از جمله موضوعات مورد توجه پژوهش های اخیر است. بنابراین، مرور نظام مند مطالعات پیشین،

1. Balaram
2. Hussen
3. Malik
4. Hrablik
5. Segeda

می‌تواند ضمن شناسایی دستاوردهای علمی موجود، خلأهای پژوهشی را مشخص کرده و راهنمایی برای تحقیقات آتی در زمینه به‌کارگیری هوش مصنوعی برای ارتقای سیستم‌های مدیریت دانش ارائه‌دهد. این پیشینه پژوهش، زمینه لازم برای بررسی دقیق نقش هوش مصنوعی در بهبود کارایی و اثربخشی سیستم‌های مدیریت دانش را فراهم می‌سازد و اهمیت انجام تحقیق حاضر را برجسته می‌کند.

مواد و روش‌ها

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، مرور نظام‌مند است. مرور نظام‌مند به‌عنوان یک روش پژوهشی ساختاریافته، فرایند جمع‌آوری، تحلیل و ترکیب یافته‌های مطالعات پیشین در یک حوزه مشخص را امکان‌پذیر می‌سازد تا نتایج جامع، معتبر و قابل اتکایی ارائه‌شود (عباسی، ۱۳۹۹). داده‌های این پژوهش از نوع کیفی بوده و شامل مقالات، کتاب‌ها و سایر منابع علمی مرتبط با هوش مصنوعی و مدیریت دانش هستند. منابع مورد استفاده از پایگاه‌های معتبر علمی مانند ScienceDirect، IEEE، Springer، Xplore و Google Scholar گردآوری شدند.

جامعه آماری، شامل تمامی مطالعات، مقالات و منابع علمی منتشرشده در حوزه هوش مصنوعی و مدیریت دانش است. بازه زمانی برای منابع لاتین از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۵ و برای منابع فارسی از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۳ در نظر گرفته شد؛ زیرا از میانه دهه ۲۰۱۰ به بعد، نسل جدید فناوری‌های هوش مصنوعی شکل گرفته و پژوهش‌های مرتبط از این دوره به‌روزتر، معتبرتر و هم‌خوان با تحولات فعلی مدیریت دانش هستند.

نمونه‌گیری به صورت هدفمند، انجام شد تا منابعی انتخاب‌شوند که بیشترین پوشش را برای پاسخ به سؤالات پژوهش ارائه‌کنند. انتخاب نمونه‌ها بر اساس معیارهای ورود و خروج دقیق و از پیش تعریف‌شده صورت گرفت تا از جامعیت، ارتباط موضوعی و کیفیت علمی منابع اطمینان حاصل شود.

معیارهای ورود در این پژوهش شامل مطالعات منتشرشده از سال ۲۰۱۵ به بعد (برای منابع فارسی تا ۱۴۰۳)، به زبان‌های انگلیسی و فارسی و مرتبط با نقش هوش مصنوعی در ارتقای سیستم‌های مدیریت دانش سازمانی و شخصی بود. نوع منابع شامل مقالات پژوهشی و مروری، فصول کتاب، گزارش‌های کنفرانس‌های معتبر و پایان‌نامه‌های علمی بود. معیارهای خروج نیز شامل منابعی بود که ارتباط مستقیم با هوش مصنوعی و مدیریت دانش نداشتند، از نظر روش‌شناسی و تحلیل داده‌ها کیفیت پایینی داشتند، خارج از بازه زمانی مشخص منتشرشده بودند، تکراری بودند یا به زبان‌هایی غیر از انگلیسی و فارسی بودند. برای سازمان‌دهی منابع، از نرم‌افزارهای EndNote و Mendeley استفاده شد تا امکان دسته‌بندی، ذخیره و ارجاع‌دهی منظم داده‌ها فراهم شود.

تحلیل داده‌های متنی با نرم‌افزار MAXQDA انجام شد تا مضامین، الگوهای کلیدی و ارتباطات بین مفاهیم به صورت سیستماتیک استخراج گردد.

جدول ۱. توصیف منابع مورد بررسی در مرور نظام مند

ویژگی منبع	توصیف و تعداد	توضیحات
تعداد کل مقالات یافت شده در جستجوی اولیه	۲۵۰	این شامل تمامی مقالاتی است که با استفاده از کلیدواژه ها در پایگاه های داده مشخص شده (ScienceDirect, IEEE Xplore, Springer, Google Scholar) شناسایی - شدند، قبل از هرگونه غربالگری.
تعداد مقالات پس از حذف موارد تکراری	۱۲۰	تعداد مقالاتی که پس از حذف موارد تکراری با استفاده از نرم افزارهای مدیریت منابع (EndNote/Mendeley) باقی ماندند.
تعداد مقالات غربالگری شده بر اساس عنوان و چکیده	۶۰	مقالاتی که پس از بررسی اولیه عنوان و چکیده، مرتبط تشخیص داده شده و برای بررسی متن کامل انتخاب شدند.
تعداد مقالات بررسی شده متن کامل	۳۵	مقالاتی که متن کامل آن ها بر اساس معیارهای ورود و خروج به دقت بررسی شدند.
تعداد مقالات نهایی منتخب برای تحلیل	۱۱	این عدد مهم ترین بخش است. تعداد مقالاتی که تمامی معیارهای ورود را برآورده کرده و از مرحله ارزیابی کیفیت نیز با موفقیت عبور کرده و در نهایت برای استخراج داده و تحلیل مورد استفاده قرار گرفتند.
تعداد مقالات داخلی (فارسی)	۶	تعداد مقالات منتخب نهایی که به زبان فارسی منتشر شده اند و اغلب مربوط به مجلات و کنفرانس های داخلی هستند.
تعداد مقالات خارجی (انگلیسی)	۵	تعداد مقالات منتخب نهایی که به زبان انگلیسی منتشر شده اند و از مجلات و کنفرانس های بین المللی معتبر به دست آمده اند.

مرور نظام مند این پژوهش، شامل مراحل متوالی و پیوسته ای بود که ابتدا با تعریف دقیق سؤالات و اهداف پژوهش آغاز شد؛ این مرحله مبنایی برای انتخاب منابع و تعیین استراتژی جستجو فراهم کرد. در مرحله بعد، پروتکل مرور نظام مند، تدوین شد که شامل استراتژی جستجو، پایگاه های داده، کلیدواژه ها، معیارهای ورود و خروج و روش استخراج داده ها بود و با استفاده از چهارچوب PRISMA انجام گرفت. چهارچوب PRISMA یک دستورالعمل استاندارد برای گزارش دهی مرورهای نظام مند و فراتحلیل ها است که شفافیت، دقت و قابلیت بازتولید نتایج را تضمین می کند و پژوهشگران را قادر می سازد مراحل جستجو، انتخاب، غربالگری و استخراج داده ها را به صورت شفاف مستند کنند و از سوگیری در گردآوری شواهد جلوگیری شود. مرحله بعد شامل جستجوی نظام مند منابع با استفاده از کلیدواژه های مرتبط به زبان های فارسی و انگلیسی در پایگاه های داده معتبر بود. پس از آن، مطالعات شناسایی شده غربالگری و انتخاب شدند؛ این فرایند شامل بررسی عنوان و چکیده و سپس متن کامل با رعایت معیارهای ورود و خروج بود.

ارزیابی کیفیت مطالعات با هدف شناسایی نقاط قوت و ضعف روش شناختی و تضمین اعتبار نتایج انجام شد. در مرحله استخراج داده ها، اطلاعات مربوط به نوع سیستم مدیریت دانش، فناوری های هوش مصنوعی، نقش آن ها در ابعاد مختلف مدیریت دانش، یافته ها، چالش ها و فرصت ها ثبت گردید. داده ها با استفاده از تحلیل محتوای کیفی در نرم افزار MAXQDA تحلیل و ترکیب شد، مضامین و الگوهای کلیدی شناسایی و یافته ها بر اساس ابعاد مدیریت دانش شامل خلق، تسهیم و به کارگیری دانش طبقه بندی - شدند و چهارچوب جامع ارائه شد. در نهایت، گزارش پژوهش، تدوین و مستندسازی شد و نتایج در قالب بخش های مقاله شامل مقدمه، پیشینه، روش شناسی، یافته ها، بحث و نتیجه گیری ارائه گردید و پیشنهاداتی برای تحقیقات آتی و کاربرد عملی مطرح شد.

پس از جمع آوری داده ها، تحلیل محتوای کیفی انجام شد تا مضامین و الگوهای مرتبط با نقش هوش مصنوعی در بهبود سیستم های مدیریت دانش استخراج شود. یافته ها بر اساس ابعاد اصلی مدیریت دانش طبقه بندی شدند: خلق دانش، تسهیم دانش و به کارگیری دانش. در مرحله ی ترکیب و تفسیر، چهارچوبی جامع از نقش هوش مصنوعی ارائه شد و نقاط قوت، چالش ها و فرصت ها شناسایی گردید. نهایتاً پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده و کاربردهای عملی تدوین شد تا مسیر پیاده سازی و توسعه سیستم های مدیریت دانش هوشمند هموار شود.

۳۱ دوفصلنامه یادگیری هوشمند در نظام‌های آموزشی

دوفصلنامه یادگیری هوشمند در نظام‌های آموزشی، دوره ۱، شماره ۱ بهار و تابستان ۱۴۰۵

جدول ۲. معرفی مقالات مورد بررسی در مطالعه

سال	نویسنده	عنوان	جامعه آماری	خلاصه نتایج
۱۴۰۳	ثابتی، ملک‌محمدی و کسرائی	نقش هوش مصنوعی در شکل‌دهی آینده مدیریت دانش نوین	اسناد و منابع کتابخانه‌ای	یک پارچه‌سازی هوش مصنوعی با مدیریت دانش، باعث بهبود عملکرد سازمانی و تسهیل توزیع دانش می‌شود و استفاده کارآمدتر از دانش سازمانی را ممکن می‌سازد.
۱۴۰۳	رضایی نور و خبازان	شناسایی و اولویت‌بندی فرصت‌ها و چالش‌های هوش مصنوعی در مدیریت دانش (مدل هیکس)	پرسش‌نامه (پیمایش)	۱۵ شاخص فرصت و ۱۴ شاخص چالش شناسایی شد؛ چت‌بارد رتبه اول، چت‌جی‌پی‌تی رتبه دوم، چت‌بینگ رتبه سوم. چت‌بارد بیشترین مزایا و چالش‌ها را دارد.
۱۴۰۲	محرابی، خرآشادی‌زاده و کریمیان	شناسایی مؤلفه‌های هوش مصنوعی در پیاده‌سازی مدیریت دانش	پرسش‌نامه (ترکیبی): دلفی و تحلیل محتوا)	۱۳ مؤلفه کلیدی شامل عملکرد هوش مصنوعی، سخت‌افزار/نرم‌افزار، نگرش و مهارت‌ها، عوامل فرهنگی-اقتصادی، فناوری اطلاعات، محتوا، زیرساخت‌ها، دستورالعمل‌ها، سیستم‌های یک‌پارچه، فرایندهای مدیریتی، مزایا، پردازش متن و تصویر، پردازش گفتار و اهداف شناسایی شدند.
۱۴۰۲	باشکوه- اجیرلو و قاسمی‌همدانی	واکاوی نقش عوامل اثرگذار بر هم‌آفرینی ارزش از طریق فناوری‌های مجهز به هوش مصنوعی و مدیریت دانش در گردشگری	پرسش‌نامه الکترونیکی در صنعت گردشگری	فناوری‌های مجهز به هوش مصنوعی، مدیریت دانش و عوامل مشتری‌محور تأثیر معناداری بر هم‌آفرینی ارزش دارند. عوامل مشتری میانجی رابطه هوش مصنوعی و هم‌آفرینی ارزش هستند.
۱۳۹۹	عباسی و سیوندیان	مدیریت دانش و نقش هوش مصنوعی و سیستم‌های خبره در انواع آن	اسناد و منابع کتابخانه‌ای	موفقیت کسب‌وکارها به جذب و مدیریت دانش وابسته‌است. هوش مصنوعی و سیستم‌های خبره در علوم رایانه، رباتیک و پردازش زبان طبیعی باعث تسهیل فرایندها می‌شوند و در ایجاد رفتارهای هوشمندانه کاربرد دارند.
۱۳۹۷	طاهریان	بررسی و تحلیل عوامل تأثیرگذار در مدیریت دانش (مطالعه موردی: هوش مصنوعی)	اسناد و منابع کتابخانه‌ای	هوش مصنوعی فرایندهای مدیریت دانش (خلق، ارزشیابی، توزیع و کاربرد) را تسهیل می‌کند، تحلیل داده‌های عظیم را ممکن می‌سازد، به شناسایی خودکار دانش کمک می‌کند، تسهیم دانش را بهبود می‌دهد و اثربخشی و نوآوری سازمان را ارتقا می‌دهد.
۲۰۲۴	یان، کیم و گائو	بررسی تأثیرات هوش مصنوعی و مدیریت دانش بر مزیت رقابتی شرکت‌ها	۴۰۲ پاسخ‌دهنده در چین	هوش مصنوعی مدیریت دانش و مزیت رقابتی را تقویت می‌کند. مدیریت دانش نقش میانجی دارد و باعث می‌شود کسب، تسهیم و کاربرد دانش مزیت رقابتی پایدار ایجاد کند.
۲۰۲۴	حسین	شناسایی اجرای فرایندهای مدیریت دانش در دانشگاه‌های عربی بر پایه فناوری هوش مصنوعی	دانشگاه‌های پیشرو عربستان سعودی (مصاحبه، مشاهده، بررسی اسناد)	اجرای مدیریت دانش مبتنی بر هوش مصنوعی در سطح متوسط است. دانشگاه‌ها شبکه‌هایی برای خلق، ذخیره، تسهیم و به‌کارگیری دانش ایجاد کرده‌اند اما با چالش‌هایی روبه‌رو هستند. توصیه به بهبود زیرساخت‌ها، آموزش و توسعه برنامه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی.
۲۰۲۴	آجیتا	تأثیر هوش مصنوعی و مدیریت دانش بر رشد پایدار بخش فناوری اطلاعات	بخش فناوری اطلاعات	نتایج نشان داد که هوش مصنوعی و مدیریت دانش اثر مثبت و معناداری بر رشد پایدار این بخش دارند و ادغام آن‌ها برای توسعه پایدار حیاتی است.
۲۰۲۴	هرابلیک، پالیکوا و خازیاوا	بررسی آمادگی سازمان‌ها برای پذیرش سیستم‌های مدیریت دانش (ISO 30401) و مدیریت هوش مصنوعی	مدیران و متخصصان درگیر در پیاده‌سازی این سیستم‌ها	چالش‌ها: مقاومت کارکنان، کمبود دانش فنی، هزینه‌ها، تغییر فرهنگ. راه‌حل‌ها: آموزش، مشارکت ذی‌نفعان، برنامه‌ریزی، مشاوران متخصص. مزایا: بهبود برنامه‌ریزی، عملیات، ارزیابی عملکرد و هم‌افزایی سیستم‌ها.
۲۰۲۳	بالارام و همکاران	هوش مصنوعی برای ادغام محیط زیست رسانه و مدیریت دانش	داده‌های فناوری اکولوژی رسانه‌ای تحلیل با Q-R و یادگیری عمیق سیک‌وزن	ادغام اکولوژی رسانه‌ای، هوش مصنوعی و مدیریت دانش سودآورتر از مدل سنتی بود. مدل‌های یادگیری سبک‌وزن برای دستگاه‌های کم‌مصرف موبایل، IoT مناسب‌تر هستند. این رویکرد موجب بهینه‌سازی زمان، افزایش کارایی و سودآوری سازمان می‌شود.

یافته های پژوهش

برای پاسخ به سوال پژوهش، منابع مورد بررسی با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی بررسی شدند و یافته های حاصل از این تحلیل در جدول زیر نمایش داده شده است.

جدول ۳. مضامین مربوط به نقش هوش مصنوعی در بهبود سیستم های مدیریت دانش سازمانی

مضمون سازنده	مضمون پایه	کدهای اولیه
ارتقاء فرایندهای خلق و اکتساب دانش	کشف دانش پنهان و الگوهای نوین	-تحلیل داده های بزرگ برای شناسایی روندهای بازار؛- یادگیری عمیق برای کشف همبستگی ها در داده های پیچیده -تحلیل معنایی متون و گزارشات سازمانی؛ - تشخیص ناهنجاری ها برای شناسایی دانش جدید -استخراج بینش های پنهان از داده های مشتریان؛ -شناسایی فرصت های نوآورانه
	تولید و ترکیب دانش هوشمند	-تولید خودکار گزارشات و خلاصه ها با NLG -سیستم های مولد فرضیه جدید -ادغام دانش از منابع ناهمگن -اتوماسیون جمع آوری داده اولیه با RPA -ایجاد مستندات دانش به صورت خودکار -ترکیب دانش از پایگاه های داده مختلف
بهبودسازی ذخیره سازی و سازماندهی دانش	طبقه بندی و نمایه سازی خودکار	-دسته بندی خودکار اسناد با ML و NLP -شناسایی موجودیت های کلیدی؛ -نمایه سازی معنایی محتوا -مدیریت اونتولوژی ها (نقشه های دانش) -برچسب گذاری هوشمند فایل ها؛ -سازماندهی سلسله مراتبی دانش
	بهبود بازیابی و دسترسی به دانش	-جستجوی معنایی و هوشمند -سیستم های توصیه گر محتوایی -پرسش و پاسخ هوشمند از پایگاه دانش -فیلترینگ خودکار اطلاعات مرتبط -بازیابی سریع و دقیق دانش -کاهش نویز اطلاعاتی در جستجو
تسهیل و شخصی سازی تسهیم دانش	تسهیل ارتباطات و همکاری های دانشی	-ریات های گفتگو و دستیاران مجازی برای دسترسی به اطلاعات -تحلیل شبکه های اجتماعی برای شناسایی خبرگان -ترجمه ماشینی برای تسهیم بین المللی؛ -پلتفرم های همکاری هوشمند -هدایت کاربران به منابع یا خبرگان؛ -شکستن موانع زبانی
	توصیه گرهای هوشمند و شخصی سازی	-سیستم های توصیه گر شخصی سازی شده دانش -پروفایل سازی خودکار دانش کارکنان -فیلترینگ دانش مشارکتی -ارائه دانش متناسب با زمینه کاربر -پیشنهاد فرصت های یادگیری فردی -تنظیم نحوه ارائه دانش
افزایش اثربخشی به کارگیری دانش	پشتیبانی هوشمند از تصمیم گیری	-سیستم های پشتیبان تصمیم گیری مبتنی بر هوش مصنوعی -سیستم های خبره و استنتاجی؛ -تحلیل پیش بینی کننده عملکرد -شناسایی الگوهای رفتاری موفق/ناموفق -شبیه سازی سناریوها برای تصمیم گیری؛ -ارائه توصیه های بهینه به مدیران
	خودکار سازی فرایندهای مبتنی بر دانش	-اتوماسیون فرایندهای کسب و کار -مدیریت جریان کار هوشمند -سیستم های پاسخ خودکار هوشمند -بهبودسازی عملیاتی هوشمند -خودکار سازی وظایف تکراری؛ -هدایت خودکار اطلاعات و وظایف

جدول ۳، به صورت جامع، نقش‌های چندوجهی هوش مصنوعی را در بهبود ابعاد مختلف سیستم‌های مدیریت دانش سازمانی به-نمایش می‌گذارد. این جدول، یافته‌های حاصل از تحلیل محتوای کیفی را در چهار مضمون سازنده اصلی سازماندهی کرده‌است که هر یک، شامل دو مضمون پایه و چندین کد اولیه (یا مفاهیم کلیدی) هستند. این ساختار سلسله‌مراتبی به ما امکان می‌دهد تا تأثیر هوش مصنوعی را از سطح کلی (مضمون سازنده) تا جزئیات کاربردی (کدهای اولیه) بررسی کنیم.

۱. ارتقاء فرایندهای خلق و اکتساب دانش

اولین مضمون سازنده، به نقش هوش مصنوعی در ارتقاء فرایندهای خلق و اکتساب دانش می‌پردازد. در مضمون پایه "کشف دانش پنهان و الگوهای نوین"، هوش مصنوعی با قابلیت‌هایی نظیر تحلیل داده‌های بزرگ سازمانی و یادگیری عمیق، توانایی سازمان‌ها را در شناسایی روندهای بازار، الگوهای رفتاری مشتریان و کشف همبستگی‌های پیچیده در داده‌های حجیم به طرز چشمگیری افزایش می‌دهد. این امر به سازمان‌ها امکان می‌دهد تا از اطلاعات موجود، بینش‌های جدیدی استخراج کنند که پیش از این قابل دسترسی نبودند. مضمون پایه دوم، "تولید و ترکیب دانش هوشمند" بر توانایی هوش مصنوعی در تولید خودکار گزارشات و خلاصه‌ها با استفاده از تکنیک‌هایی مانند NLG و همچنین ادغام دانش از منابع ناهمگن تأکید دارد. این قابلیت‌ها، فرایند ایجاد دانش جدید و یک‌پارچه‌سازی آن را تسریع و کارآمدتر می‌کنند.

۲. بهینه‌سازی، ذخیره‌سازی و سازماندهی دانش

دومین مضمون سازنده، بر نقش هوش مصنوعی در بهینه‌سازی ذخیره‌سازی و سازماندهی دانش متمرکز است. مضمون پایه "طبقه‌بندی و نمایه‌سازی خودکار" نشان می‌دهد که چگونه هوش مصنوعی، می‌تواند با استفاده از ML و NLP به دسته‌بندی خودکار اسناد و نمایه‌سازی معنایی محتوا کمک کند. این قابلیت‌ها، دقت و سرعت سازماندهی دانش را افزایش داده و بازیابی اطلاعات را آسان‌تر می‌سازند. در مضمون پایه "بهبود بازیابی و دسترسی به دانش"، هوش مصنوعی از طریق جستجوی معنایی و هوشمند و سیستم‌های توصیه‌گر محتوایی، دسترسی کاربران به دانش مرتبط را شخصی‌سازی و بهبود می‌بخشد. این امر منجر به کاهش "نویز اطلاعاتی" و افزایش کارایی در یافتن دانش مورد نیاز می‌شود.

۳. تسهیل و شخصی‌سازی تسهیم دانش

سومین مضمون سازنده، به تسهیل و شخصی‌سازی تسهیم دانش می‌پردازد. در مضمون پایه "تسهیل ارتباطات و همکاری‌های دانشی"، ابزارهایی مانند ربات‌های گفتگو و دستیاران مجازی نقش مهمی در فراهم‌آوردن دسترسی سریع به اطلاعات و هدایت کاربران به خبرگان ایفا می‌کنند. همچنین، تحلیل شبکه‌های اجتماعی برای شناسایی خبرگان و ترجمه ماشینی به شکستن موانع ارتباطی و فرهنگی در سازمان‌ها کمک می‌کند. مضمون پایه "توصیه‌گرهای هوشمند و شخصی‌سازی" بر قابلیت هوش مصنوعی در ارائه دانش متناسب با زمینه کاربر و سیستم‌های توصیه‌گر شخصی دانش تأکید دارد. این امر، فرایند تسهیم دانش را بسیار کارآمدتر و متناسب با نیازهای فردی کارکنان می‌سازد.

۴. افزایش اثربخشی به کارگیری دانش

چهارمین و آخرین مضمون سازنده، نقش هوش مصنوعی را در افزایش اثربخشی به کارگیری دانش برجسته می‌سازد. در مضمون پایه "پشتیبانی هوشمند از تصمیم‌گیری"، هوش مصنوعی با ارائه سیستم‌های پشتیبان تصمیم‌گیری AI-محور و سیستم‌های خبره و استنتاجی، توانایی سازمان‌ها را در اتخاذ تصمیمات آگاهانه و بهینه بهبود می‌بخشد. این سیستم‌ها با تحلیل پیش‌بینی‌کننده و شبیه‌سازی سناریوها، به مدیران در مواجهه با پیچیدگی‌ها کمک می‌کنند. مضمون پایه "خودکارسازی فرایندهای

کاوش نقش هوش مصنوعی در بهبود کارایی و اثربخشی سیستم های مدیریت دانش در سازمان ها/کامپانی محمدی قشلاق و رحمان نژاد

مبتنی بر دانش " نیز بر توانایی هوش مصنوعی در اتوماسیون فرایندهای کسب و کار و مدیریت جریان کار هوشمند تأکید دارد، که منجر به افزایش کارایی عملیاتی و کاهش بار کاری تکراری می شود.

بحث و نتیجه گیری

سؤال اصلی این پژوهش، بررسی نقش هوش مصنوعی در بهبود سیستم های مدیریت دانش سازمانی بود. یافته ها، نشان دادند که هوش مصنوعی در چهار مضمون کلیدی و سازنده، شامل ارتقاء فرایندهای خلق و اکتساب دانش، بهینه سازی ذخیره سازی و سازماندهی دانش، تسهیل و شخصی سازی تسهیم دانش، و افزایش اثربخشی به کارگیری دانش نقش محوری دارد. این مضامین تمامی ابعاد چرخه حیات دانش در سازمان ها را پوشش می دهند و نشان می دهند که هوش مصنوعی می تواند به عنوان یک کاتالیزور قدرتمند در هر مرحله از این چرخه عمل کند.

هوش مصنوعی با قابلیت هایی نظیر تحلیل داده های کلان، یادگیری عمیق و شناسایی الگوهای پنهان، امکان استخراج بینش های عمیق و ارزشمند از حجم عظیمی از اطلاعات را فراهم می آورد که فراتر از توان تحلیل انسانی است. این امر به سازمان ها کمک می کند تا روندهای نوظهور را شناسایی، فرصت های جدید را کشف و ایده های نوآورانه تولید کنند. به عنوان مثال، تحلیل داده های بازار و تعاملات مشتریان توسط هوش مصنوعی، می تواند نیازهای آینده را پیش بینی کرده و فرایند خلق دانش در حوزه توسعه محصول یا خدمات را بهبود بخشد. در این مرحله، هوش مصنوعی با بهره گیری از تکنیک های پردازش زبان طبیعی و یادگیری ماشین، فرایند طبقه بندی، نمایه سازی و سازماندهی داده ها و اسناد را به صورت خودکار و هوشمند انجام می دهد. برچسب گذاری خودکار، شناسایی موجودیت های کلیدی در متون و ایجاد فهرست های معنایی، امکان بازیابی سریع و دقیق دانش را فراهم می کند و از انباشت اطلاعات نامنظم جلوگیری می کند. هوش مصنوعی با استفاده از سیستم های توصیه گر هوشمند و ربات های گفتگو، دانش مرتبط را به صورت خودکار و مطابق با نیازها و علایق هر فرد ارائه می کند. این قابلیت، دسترسی سریع به اطلاعات، ارتباط با خبرگان و شکستن سیلوهای اطلاعاتی را تسهیل می کند و فرهنگ همکاری و تبادل دانش در سازمان را تقویت می نماید. هوش مصنوعی با پشتیبانی هوشمند از تصمیم گیری و خودکارسازی فرایندهای مبتنی بر دانش، امکان بهره برداری عملی و مؤثر از دانش موجود را فراهم می کند. تحلیل های پیش بینی کننده، شبیه سازی سناریوها و ارائه توصیه های بهینه به تصمیم گیرندگان، همراه با اتوماسیون فرایندهای کسب و کار، موجب افزایش کارایی عملیاتی سازمان می شود.

این نتایج با یافته های پژوهش های قبلی همسو هستند. برای مثال، مضمون ارتقاء فرایندهای خلق و اکتساب دانش با پژوهش تولایی در سال ۱۴۰۲ همخوانی دارد، که به پتانسیل هوش مصنوعی در فراتر رفتن از توان تحلیل انسانی و تولید بینش های عمیق اشاره کرده است. همچنین، یافته های پژوهش حاضر در زمینه تولید و ترکیب دانش هوشمند، با نتایج ثابتی، ملک محمدی و کسرائی در سال ۱۴۰۳ مطابقت دارد و نقش AI در خودکارسازی فرایندهای دانشی و شکل دهی آینده مدیریت دانش را تأیید می کند. مضامین بهینه سازی ذخیره سازی و سازماندهی دانش و تسهیل و شخصی سازی تسهیم دانش نیز با پژوهش های برزگر بفرویی و همکاران (۱۳۹۵) و دهبانی بصیر و حسنی (۱۴۰۳) همسو هستند. این مطالعات بر قابلیت های هوش مصنوعی در سازماندهی، بازیابی و تسهیم مؤثر دانش تأکید کرده اند و نشان می دهند که ابزارهای هوشمند موجب دسترسی سریع تر و همکاری مؤثر تر در سطح سازمانی می شوند.

در نهایت، مضمون افزایش اثربخشی به کارگیری دانش با یافته های طاهریان (۱۳۹۷) همخوانی دارد که نقش هوش مصنوعی در پشتیبانی تصمیم گیری و افزایش کارایی سازمان را مورد توجه قرار داده است. به طور کلی، نتایج این پژوهش چهارچوبی جامع از نقش هوش مصنوعی در بهبود سیستم های مدیریت دانش سازمانی، ارائه می دهد و نشان می دهد که بهره گیری هدفمند از این

فناوری می‌تواند سرمایه دانشی سازمان‌ها را به‌طور مؤثرتری مدیریت و به‌کارگیرد. با توجه به یافته‌ها، می‌توان نتیجه‌گرفت که هوش مصنوعی نه‌تنها فرایندهای مدیریت دانش را بهینه‌می‌سازد بلکه به توسعه قابلیت‌های سازمانی، افزایش سرعت و دقت تصمیم‌گیری و ارتقای مزیت رقابتی کمک‌می‌کند. این امر اهمیت به‌کارگیری هوش مصنوعی در سازمان‌ها و توجه به طراحی و پیاده‌سازی سیستم‌های مدیریت دانش هوشمند را برجسته‌می‌سازد.

این پژوهش با وجود ارائه چهارچوب جامع از نقش هوش مصنوعی در بهبود سیستم‌های مدیریت دانش، دارای محدودیت‌هایی نیز است. نخست، محدودیت زمانی و دامنه جغرافیایی مطالعات مورد بررسی به‌ویژه تمرکز بر منابع منتشرشده در بازه زمانی مشخص و منابع فارسی و انگلیسی، ممکن‌است همه مطالعات مرتبط را دربرنگیرد. دوم، تحلیل داده‌ها به صورت کیفی و مرور نظام‌مند، انجام‌شد و امکان تعمیم کمی یافته‌ها به تمامی سازمان‌ها محدوداست. سوم، سرعت بالای پیشرفت فناوری‌های هوش مصنوعی، باعث‌می‌شود که برخی ابزارها و تکنیک‌های جدیدتر پس از اتمام جمع‌آوری داده‌ها وارد بازار شوند و در تحلیل مورد توجه قرارنگیرند. بر این اساس، پیشنهادمی‌شود در تحقیقات آتی، مطالعات تجربی و کمی با نمونه‌های سازمانی واقعی انجام‌شود تا تأثیرات عملی هوش مصنوعی بر عملکرد سیستم‌های مدیریت دانش سنجیده‌شود. هم‌چنین، توصیه‌می‌شود بررسی فناوری‌های نوظهور هوش مصنوعی، ارزیابی چالش‌های پیاده‌سازی مانند امنیت داده و حریم خصوصی و شناسایی راهکارهای عملی برای ادغام موفق این فناوری‌ها در محیط‌های سازمانی مورد توجه قرارگیرد. این اقدامات می‌توانند به غنای پژوهش و ارائه راهنمایی‌های کاربردی برای مدیران و سیاست‌گذاران در حوزه مدیریت دانش منجرشوند.

حامی مالی

ندارد.

سهم نویسندگان در پژوهش

سهم نویسندگان برابر است.

تضاد منافع

ندارد.

منابع

- آقاجانی، مریم. (۱۳۹۸). هوش مصنوعی: از مقدماتی تا پیشرفته (چاپ اول). نسل روشن.
- باشکوه اجیرلو، محمد و قاسمی همدانی، ایمان. (۱۴۰۲). واکاوی نقش عوامل اثرگذار بر هم آفرینی ارزش از طریق فناوری های مجهز به هوش مصنوعی و مدیریت دانش در صنعت گردشگری. کتابداری و اطلاع رسانی، ۲۶، ۱۱۵-۱۴۲، (۱) <https://doi.org/10.30481/lis.2023.377727.2037>
- تولایی، روح الله. (۱۴۰۲). تعامل بین انسان و هوش مصنوعی در مدیریت دانش. مدیریت راهبردی دانش سازمانی، ۶، ۲۱-۱۱، (۱). <https://doi.org/10.47176/smok.2023.1121>
- تابتی، سعید، ملک محمدی، سپیده و کسرائی، احمد رضا. (۱۴۰۳). نقش هوش مصنوعی در شکل دهی آینده مدیریت دانش نوین. در هشتمین همایش ملی تحقیقات میان رشته ای در علوم مهندسی و مدیریت، تهران <https://civilica.com/doc/20401>
- حسن زاده، محمد، رسولی، بهروز و جعفری، سمیه. (۱۴۰۱). مدیریت دانش در عمل: نقد و بررسی کتاب راهبرد دانش و مدیریت دانش. پژوهش-نامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، ۲۲، ۲۸۵-۲۶۷، (۵).
- حسن زاده، محمد. (۱۴۰۱). عامل های هوشمند و تسهیلات مدیریت دانش: چت جی پی تی و بعد از آن. علوم و فنون مدیریت / اطلاعات، ۸، ۲۲-۷، (۴) <https://doi.org/10.22091/stim.2023.2421>
- رضایی نور، جلال و خبازان، بنت الهدی. (۱۴۰۳). شناسایی و اولویت بندی فرصت ها و چالش های هوش مصنوعی در مدیریت دانش بر اساس مدل هیکس با استفاده از روش تحلیل رابطه خاکستری (با تأکید بر چت جی پی تی، چت بارد، چت بینگ). پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳، ۱۰۱۸-۹۸۳، (۳۹) <https://doi.org/10.22034/jipm.2024.2014672.1424>
- طاہریان، حمید. (۱۳۹۷). بررسی و تحلیل عوامل تأثیرگذار در مدیریت دانش (مطالعه موردی: هوش مصنوعی). رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت، ۱، ۸۷-۶۹، (۴) <http://jnraims.ir/article-1-60-en.html>
- عباسی، حجت و سیوندیان، مرضیه. (۱۳۹۹). مدیریت دانش و بررسی نقش هوش مصنوعی و سیستم های خبره در انواع آن. پژوهش های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری، ۲، ۸۰-۶۷، (۴)
- محرابی، نازیلا، خراشادی زاده، سحر و کریمیان، راحله. (۱۴۰۲). (شناسایی مؤلفه های هوش مصنوعی در پیاده سازی مدیریت دانش. علوم و فنون مدیریت / اطلاعات، ۹، ۳۹۰-۳۵۱، (۳) <https://doi.org/10.22091/stim.2023.8924.1906>
- Ajitha, A. (2024). Sustainability and growth in artificial intelligence on knowledge management in the IT sector. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 14(1). <https://doi.org/10.5958/2249-7137.2024.00016.5>
- Alghamdi, S., & Al-Dirman, F. (2021). Knowledge management applications based on artificial intelligence: A systematic review. *ITJEMAST*, 12(3), 267. <https://doi.org/10.14456/ITJEMAST.2021.267>
- Almufarreh, A., & Arshad, M. (2023). Promising emerging technologies for teaching and learning: Recent developments and future challenges. *Sustainability*, 15(8), 6917. <https://doi.org/10.3390/su15086917>
- Altaie, M., & Dishar, M. (2024). Integration of artificial intelligence applications and knowledge management processes for construction projects management. *Civil Engineering Journal*, 10(3), 738-756. <https://doi.org/10.28991/CEJ-2024-010-03-06>
- Balaram, A., Kannan, K., Čepová, L., Mamidala, K., B, S., & Schindlerová, V. (2023). Artificial intelligence for media ecological integration and knowledge management. *Systems*, 11(5), 222. <https://doi.org/10.3390/systems11050222>
- Celik, I. (2022). Towards Intelligent-TPACK: An empirical study on teachers' professional knowledge to ethically integrate artificial intelligence (AI)-based tools into education. *Computers in Human Behavior*, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107468>

- Chi, Y., Qin, Y., Song, R., & Xu, H. (2018). Knowledge graph in smart education: A case study of entrepreneurship scientific publication management. *Sustainability*, 10(995). <https://doi.org/10.3390/su10030995>
- Collins, C., Dennehy, D., Conboy, K., & Mikalef, P. (2021). Artificial intelligence in information systems research: A systematic literature review and research agenda. *International Journal of Information Management*, 60, 102383. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102383>
- Hislop, D., Bosua, R., & Helms, R. (2020). *Knowledge management in organizations: A critical introduction* (5th ed.). Oxford University Press.
- Hrablik, H., Pauliková, A., & Khazieva, N. (2024). Maximising synergy: The benefits of a joint implementation of knowledge management and artificial intelligence system standards. *Machine Learning and Knowledge Extraction*, 6, 112. <https://doi.org/10.3390/make6040112>
- Hussen, B. (2024). Emerging technologies: Can artificial intelligence enhance knowledge management in Arab universities? *Al-Tanzim: Jurnal Manajemen Pendidikan Islam*, 8(4), 1376–1387. <https://doi.org/10.33650/al-tanzim.v8i4.9487>
- Malik, G., Tayal, D. K., & Vij, S. (2019). An analysis of the role of artificial intelligence in education and teaching. In P. Sa, S. Bakshi, I. Hatzilygeroudis, & M. Sahoo (Eds.), *Recent findings in intelligent computing techniques* (Vol. 707, Advances in Intelligent Systems and Computing). Springer.
- Segeda, I. V. (2024). Marketing management system at the enterprises of the tourism industry. *Municipal Economy of Cities*, 7, 22–27. <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2024-7-188-22-27>